Anul I. — No. 13 10 copeici numarul Kiev, 12 Octomvrie 1917

ROMANIA MARE

Foaia Voluntarilor Români din Austro-Ungaria

ABONAMENTUL
Un an . . . . . 4 Ruble
6 luni . . . . . 2 „
3 luni . . . . . 1 „
Manuscrisele nu se înapoiaza

Apare odata pe saptamana

Exemplarele trimise lagarelor de prizonieri sunt gratuite

REDACTIA şi ADMINISTRATIA
Kiev, Corpul Voluntarilor Romani
Кіевъ, Корпусъ Румынскихъ Добровольцевъ

Generalul Dragalina

— Cu prilejul aniversarii mortii lui —

Kiev, 9 Octomvrie 1917.

Zilele acestea se împlineşte anul de când Generalul Drăgălina, căzu, lovit de o schijă de obuz, pe valea Jiului, în ziua chiar în care lua comanda armatei I. Ceas fatal, dela care datăm aproape matematiceşte începutul înfrângerii noastre în defileul Jiului. Ce se întâmpla dacă nu murea Generalul Drăgălina? Putea fi invazia inamicului oprită? Probabil că nu. Raportul numeric al forţelor noastre faţă de cele inamice era de 1 contra 3. De superioritatea artileriei sale nici nu mai vorbim, cu aceasta simplamente nu ne puteam compara... Dar credinţa în invincibilitatea generalului trăia în toate inimile şi se aştepta dela ea, să săvârşească miracolul. L'ar fi săvârşit? Nu este ofiţer sau soldat care a cunoscut pe generalul şi i-a supravieţuit, să aibă vre-o îndoială în această privinţă. — „Nici-odată nu ar fi întrat Nemţii în ţară, dacă trăia Drăgălina!!" —, aceasta este părerea generală, care refusă orice alt raţionament.

Figură strălucită, învăluită într'un adevărat romantism epopeic, al războiului nostru! Pe ea se aşează încet nobila patină a vremii. Noi o vedem deja prin poesia depărtării... Răsare în mintea noastră, vie şi suggestivă, imaginea tînărului sublocotenent austriac, care pleacă dupe visul fermecător al străbunilor săi şi al său, peste Carpaţi, — simţind primii fiori ai trecerii lor, — şi se înscrie în oastea românească... Îl urmărim, cum urcă, cu inteligenţa impresionabilă a raseĭ meridionalilor noştri, care sunt bănăţenii, predominată însă mereu de sufletul cu care venise în armata română, de visul scump şi nemărturisit, care-i hrănia ilusiile, îi stimula ambiţiile, şi-i înfrumseţa viaţa, scara hierarhiei până la cea mai înaltă treaptă... Şi-l vedem, în sfârşit, cum alergă în acea noapte de 14 August, când istoria dădu semnalul, aşteptat de atâtea veacuri, şi Regele său îi încredinţă comanda „detaşamentului dela Cerna", ca o vijelie, în fruntea oastei sale, şi dărîmă năpraznic hotarul milenar al Banatului, ce frângea trupul neamului său în două... Părea că toate puterile strămbunilor săi se adunaseră în el. Fiecare soldat al său se multiplica în zeci, sute de alţi soldaţi nevăzuţi. Erau sufletele care coborau în ei şi le înzecîau şi însuteau puterile. De aceia nu se putea şti cât pot şi ce pot.

O schijă nizerabilă deslănţuĭ fatalitatea... N'am să uit nici-odată dezolarea generală, ce cuprinse ţara, la vestea morţii generalului Drăgălina. L'am văzut pe Rege, ieşind din biserica unde se afla catafalcul viteazului dela Cerna şi unde venise să-i dea ultima şi cea mai mare onoare, — cu ochii încărcaţi de lacrămi. Cine ar putea însă descrie durerea detaşamentului său pe front? Ea fu sfâşietoare. Ofiţeri şi soldaţi plângeau ca copiii.

Fatalitatea forţă lucrurile. Inamicul câteva zile în urmă intră prin defileul Jiului şi încunjură detaşamentul nostru dela Cerna. Dar în mod nevăzut Generalul îi comanda şi acuma. Ca eroii dela Salamina, trupele nu voiră să se predea, ci luptară până la ultima picătură de sânge. Ei înscriseră cea mai glorioasă pagină, nu în istoria războiului nostru numai, ci în istoria războiului mondial. Inamicul însuş cântase în ditirambi faptele lor şi făcuse mărturisirea că ei ar merita, să fie decoraţi, până la unul, cu cea mai înaltă decoraţie militară.

Generale! Nu în articole de ziar se pot nemuri aceste fapte. Istorjcii ce vor veni, le vor aduna şi vor uni toate silinţele lor, spre a reconstrui figura Ta legendară. Şi cel dintâiu bronz, care se va ridica în chiar inima Banatului tău iubit, în Timişoara, va fi cel al statuiei Tale. De acolo, vei privi Tu, peste toate veacurile, împlinirea măreţului tău vis. Căci Tu, ne ieşti nouă simbolul acestui Bănat, pentru care te-ai jertfit... Ci în sferele cereşti unde te-ai dus, căutând spre noi, vei avea şi azi o mângăiere. Pilda ta ieste urmată de toţi fii Banatului. Vin, cum ai venit odinioară Tu, în batalioane acum fiii Banatului în armiile române, spre a nu lăsa ca opera ta să cadă, spre a libera pământul ţării lor. Ia-le Tu, Generale, de acolo de unde ieşti comanda, şi du-i spre biruinţă!

Sever Bocu.

Din crimele ungureşti. In „Corriere della Sera" dela 28 Iunie a. c. citim următoarele:

Organul socialist din Zürich „Volksrecht" publică copia unui discurs rostit în şedinta Reichsratului din Viena dela 14 Iunie de deputatul ceh social national *Stridny*. Discursul care fusese suprimat în dările de seamă oficiale ale Camerii, arată prigonirile şi ororile ce se săvârşesc în taberele de internare din Austro-Ungaria.

Un denunt anonim, spune d. Stridny, ajunge pentru ca cineva să ajungă în taberele de internati. Multi internati. Intre ei femei, copii, moşnegi au fost duşi în ianturi în tabere. Maltratarea arestatilor era la ordinea zilei.

Intr'un rand 43 de internati au fost ucişi în drum de un detaşament de honvezi. Multi au fost bătuti până la sange şi chinuiti îndată după ce au fost scoboriti din vagoane.

Femei, copii şi bărbati dormeau împreună. In campul din Talerhof persoane culte, preoti şi femei au fost constranşi la muncile cele mai înjositoare şi mai grele. Mortalitatea între bătrani şi copii mergea crescand necontenit, boalele molipsitoare făceau victime tot mai numeroase. Numai în cimitirul din Talerhof au fost îngropate 2.000 de persoane.

Aceste destăinuiri pe cari austriacii au căutat să le ascundă sunt vrednice de declaratia socialistului polon Daszynski că numărul victimelor „justitiei" austriace este între 30—60.000.

Austro-Ungaria vrea cu ori-ce pret pace. Ziarele din Elvetia scriu că la 12 Septemvrie a avut loc la Budapesta o uriaşă manifestatie pentru pace, organizată de Ungurii catolici, în frunte cu cardinalul Csernoch şi ministrul Foelides. S'a votat o adresă de multumire Papei care a fost rugat să şi continue munca în favorul păcii. S'a votat o adresă de multumire şi Impăratului Carol pentru simpatia cu care a primit nota Papei.

Demonstratii pentru pace au avut loc şi la Viena. Consilierul comunal Kunschak, al cărui discurs a fost primit de mii nenumărate de oameni cu aplauze prelungite, a spus că poporul e obosit de războiu şi doreşte cu căldură şi în mod arzător pacea.

Dorinta aceasta tot mai stăruitoare după pace dovedeşte că puterea de rezistentă a Austro-Ungariei e pe isprăvite...

Conditiunile de pace ale Sovietului central

Biroul central al Sovieturilor ruseşti a elaborat o instrucţiune de care va trebui să se călăuzească delegatul democraţiei revoluţionare ruseşti, d. Skobelev, la conferinţa care se va întruni spre a stabili condiţiunile de pace ale aliaţilor.

Reproducem şi noi această ciudată înşirare de condiţiuni prin care d-nii Kamenev, Grünberg şi ceilalţi domni reprezentanţi ai democraţiei ruseşti cred că s'ar putea încheia pacea. Constatăm însă cu durere că aceste condiţiuni sunt în directă contradicţiune nu numai cu tratatele şi stipulaţiunile ce au intervenit între guvernul român şi cel rusesc, dar că ele sunt dezmintirea cea mai flagrantă a principiilor fundamentale ale democraţiei în general şi ale democraţiei ruseşti în special.

Democraţia rusească a proclamat *libertatea tuturor popoarelor*. Ei bine, în condiţiunile de pace stabilite de comitetul sovieturilor, robia politică a tuturor popoarelor se menţine în Austro-Ungaria. Nu numai nu se vorbeşte nimic de dezmembrarea ei, dar nu se propune nici măcar soluţiunea — falsă şi devansată de altfel — a autonomiilor naţionale prin federălizarea monarhiei dunărene.

In schimb comitetul central propune autonomia pentru — Dobrogea şi nu uită să ceară drepturi cetăţeneşti pentru Evreii din România, lucru care de-altfel li s'a promis încă mai de mult de însuş şeful guvernului românesc.

Pentru d-nii Grünberg şi alţi ruşi „democraţi" din comitetul sovieturilor problema celor 30 de milioane de slavi, Români şi Italieni asupriţi în Austro-Ungaria este cu totul inexistentă, dar soartea celor 40.000 de Bulgari din Dobrogea şi a Evreilor din România îi preocupă atât de mult încât la nevoie sunt hotărîţi să continue războiul pentru liberarea lor. O pace însă care care ar menţine Austro-Ungaria, cu toate păcatele ei, cu hegemonia germano-maghiară, care ar da însă autonomie Dobrogei noastre ar fi o pace curat germano-bulgară. Cuvântul *samoopredelenie* (dreptul popoarelor de a hotărî de soartea lor) se întâlneşte şi în cele 10 puncte ale acestor instrucţiuni acolo unde e vorba de Polonia şi Lituania. Si pentru Armenia se acordă autonomie ca şi pentru-Dobrogea. Cum? Acelaş drept care se cuvine — şi cu drept cuvânt — micului popor armean sau lituan nu se cuvine unor popoare mari şi relativ înaintate ca Cehii, Slovacii, Românii, Slovenii, Ucrainii din Galiţia etc.? Acelaş principiu care, după democraţia rusească, trebuia aplicat în Dobrogea şi în Asia să nu mai rămâie în picioare pentru popoare luminate din centrul Europei?

Trebuie să mărturisim că acest program de pace al comitetului central al Sovieturilor ne aduce o decepţie adâncă. Noi Românii, mai ales cei din Austro-Ungaria, am privit cu adâncă simpatie la frământările sufletului rus din ultimele luni. O lume nouă şi surprinzătoare de idealizm, de dezinteresare naţională şi de largă generozitate pentru toţi asupriţii şi obijduiţii părea că se deschide în faţa ochilor noştri uimiţi. Acest fond de mare idealism părea că răscumpără neajunsurile şi păcatele unei epoce de prefacere tulbure.

Acum vălul acesta de miraj idealist a căzut. De după el ni se arată realitatea unui spirit de-adreptul vrăşmaş în special pentru interesele româneşti. Intr'adevăr, nici un popor aliat cu Rusia nu este atât de rău tratat în aceste condiţiuni de pace ca noi Românii. Pentru Sârbii din Bosnia, pentru Italienii din Austria se rezervă măcar zîmbetul de prietenie al unei autonomii (care însă de sigur nu mai poate să-i satisfacă nici pe ei, cum nu ne-ar satisface nici pe noi); pentru noi însă nimic şi pe de-asupra autonomia Dobrogei de sigur ca o pregătire a alipirei ei la Bulgaria.

Care să fie motivul acestei duşmănii vădite împotriva aspiraţiilor româneşti? Ori-cât ne-am sfărma mintea şi ori-cât căutăm să ieşim din calea acestui răspuns, nu găsim decât o singură explicaţiune. Soväim să o spunem şi totuşi nu putem să o ocolim: din cei 17 membri ai comitetului central al Sovieturilor nu mai puţin de 14 sunt de origină — evrei. Iată unica explicaţiune pe care o găsim.

Si atunci putem să spunem că aceste „condiţiuni" de pace nu pot exprima adevăratele vederi ale democraţiei ruseşti. Nici poporul, nici guvernul rus nu vor putea să adere la ele. Cât pentru ceilalţi aliaţi nu mai încape nici o îndoială ca ei să accepte o pace pe care ar putea să o obţie şi dela împăratul Wilhehm direct, fără intervenţia Sovietului şi a d-lor Kamenev şi soţii.

Conditiunile de pace ale democratiei ruse.

Să vedem acum şi „conditiunile".

"Noul tratat ce se va încheia între aliati va trebui să se închee pe baza principiului de pace fără anexiuni şi contributiuni pe baza dreptului popoarelor de a decide ele de soartea lor. Chestiunile teritoriale se vor dezlega precum urmează:

1. Ca o conditiune neapărată a păcii se priveşte retragerea trupelor germane din tinuturile apusene ale Rusiei. Rusia acordă Poloniei şi Lituaniei dreptul deplin de a hotărî de soarta lor.

2. Armenia turcească primeşte autonomie deplină şi dreptul de a dispune de soarta sa după ce se va fi organizat guvernul local şi după ce se vor fi creiat garantii internationale.

3. Chestiunea Alsaciei şi Lorenei se vor dezlega prin plebiscit cu conditiunea deplinei libertăti a otului. Plebiscitul se va organiza de guvernul local după retragerea trupelor celor două coalitii.

4. Belgia trebuie să fie reconstituită în vechile ei hotare. Pagubele ce i s'au pricinuit se vor plăti dintr'un fond international.

5. Serbia şi Muntenegrul vor trebui să se reconstituiască şi să primească sprijin material din fondul de ajutor international. Serbia trebuie să capete acces la Marea Adriatică. Bosnia şi Hertegovina vor avea autonomie.

6. Celelalte teritorii litigioase din Balcani vor primi autonomie provizorie spre a hotărî prin plebiscit la care Stat vor să se alipească.

Romania se restabileşte în vechile ei [illegible] cu îndatorirea de a da Dobrogei

dreptul de a-şi hotări singura soarta. Romania se îndatoreşte a executa tratatul din Berlin dând Evreilor drepturi egale cu ale cetatenilor sai.

8. In tinuturile italiene ale Austriei se introduce autonomie spre a hotărî prin plebiscit de soartea lor.

9. Coloniile germane se restituesc.

10. Grecia şi Persia se reconstituesc.

Celelalte puncte ale instructiunii privesc neutralizarea strîmtorilor, libertatea tratatelor comerciale, conferinta de pace, desfiintarea diplomatiei secrete, înlocuirea armatelor permanente prin militii etc.

A murit Dr. Nicolae Blandu

Ziarele ieşene din 30 Septemvrie ni-au adus dureroasa veste, că la Dorohoi a încetat din viată deputatul bucovinean Dr. N. Blăndu, unul dintre cei mai strasnici luptători pentru apărarea drepturilor noastre istorice din ţărişoara, de care Austriacii se agaţă cu ultima desperare, ca să n'o scape din mână.

Vlăstar al unei familii de ţărani mândri, coborîtori din vechi preoti moldoveni de pe timpul răpirei Bucovinei şi cu strînse legături familiare în România liberă, moştenise dela părinti ura şi dispretul contra cotropitorilor şi de aceea, după terminarea studiilor universitare cu titlul de doctor în drept, se dedică carierei libere de notar public, căci ştia că firea lui pornită spre luptă nu e potrivită cu cariera de functionar austriac supus tuturor şurubnrilor blestemate ale birocratiei nemteşti.

Ca student a fost unul dintre întemeietorii societătilor studenteşti dela universitatea din Cernăuti, menite să apere tineretul nostru universitar de influente streine, şi de multe ori prezenţa lui impunătoare a insuflat respectul cuvenit obraznicilor venetici, cari încercau să terorizeze începuturile organizării tinerimii. S'a aruncat apoi cu tot focul tineretii în lupta politică alături de meritosul boier Dr. Iancu cav. de Flondor şi de neuitatul Dr. Gheorghe Popovici, de cari îl lega o prietenie sinceră. Starea Românilor din Bucovina era pe-atuncea foarte grea. La sate o tărănime tinută 'n întunerec şi sărăcită din cauza exploatării nemiloase a cămătarilor şi negutătorilor streini ajunsese roaba tuturor agentilor, care o îndrumau spre America; la orase o inteligenţă în mare parte înstrăinată trăia după placul şi din mila guvernului. Partidul poporal national înfiintat de Iancu Flondor, Nicu Blăndu şi Gheorghe Popovici a pornit o luptă îndârjită pe terenul politic, cultural şi economic. Resultatele au fost dintre cele mai îmbucurătoare, cu toată împotrivirea turbată a guvernului reprezentat pe-atuncea de contele Burguignon, care în furia lui contra Românilor oprise până şi purtarea treicolorului. Crearea băncilor populare cu o centrală la Cernăuti, a cooperativelor sătesti, a multor şcoli poporale, a paralelelor române la gimnaziul din Suceava, a gimnaziului din Cernăuti, a internatelor şi a nenumăratelor societăti culturale la ţară şi orase e meritul neperitor al Partidului poporal.

Istoricul, care va face odată cercetări asupra luptelor duse de noi în cele trei decenii din urmă, va găsi numele Doctorului Blăndu legat de mai toate institutiunile noastre politice, culturale şi economice şi va şti să-i dea locul cuvenit, iar ţăranii din judetele Strojinetului, Rădăutului, Gurahumorului şi Sucevei, al căror sfătuitor şi sprijinitor de nădejde a fost în calitatea sa de notar şi deputat, nu-l vor uita niciodată.

În primăvara anului 1915, urmărit de spionii şi confidentii lui Fischer, s'a refugiat în România şi aştepta la Fălticeni ceasul mântuirii. Câtă durere n'a îngrămădit în inima lui chinuită de o boală neînduratăîntârzierea acestui ceas!

Ca să ne mai potolim suferinta pribegiei, am mers în zorile zilei de Paşti 1916 la frontiera Bucovinei, la hotarul satului Bosanci, locul de naştere al Doctorului Blăndu, şi întâlnind acolo ca sentinele pe fratii Adam, doi Transilvăneni, am trecut hotarul şi am serbat împreună cu ei cu ouă roşii, pască, vin şi flori culese de pe pământ bucovinean. Invierea, care era să n'o mai serbăm împreună.

L'am văzut apoi plângând cu lacrimi de bucurie, când în ceasul mobilizării României ofiterimea Fălticeneană se adunase în casele d-lui Ioan Blăndu, marele nationalist din Fălticeni, ca să serbătorească această sfântă clipă. A plecat după aceea în Bucovina, unde îl aştepta o mamă bătrână, cu inima zdrobită de înstrăinarea fără urmă a doi fii, unul internat în Austria, altul prizonier în Rusia. Ruşii au voit atuncea să-l facă primar la Suceava, dar bolnav cum era, a refuzat. S'a dus însă în mijlocul tărănimii nevoinţe şi a mângâiat-o cu nădejdea zilelor mai bune, când năvala austriacă îl sili din nou să pribegească. Istovit de boală şi zdruncinat de oboselile pribegiei, s'a stins la Dorohoi în vârstă abia de 53 de ani.

A căzut înainte de a putea trece pragul României Mari, pe care a visat-o şi iubit-o ca şi noi toti. A căzut, dar pe mormântul lui va creşte pe lângă floarea libertătii, pentru care a luptat o viată întreagă, şi floarea recunoştintei Bucovinenilor.

Când cu arma 'n mână vom deschide drumul spre Bucovina, vom duce cu noi şi osemintele lui N. Blăndu ca să le depunem în pământul pentru care a pătimit.

F. D.

Grozaviile din Austro-Ungaria

Ce spune d. profesor Masaryk.

Şeful politicei iredentiste cehesti d. profesor Dr. Masaryk a făcut de curând ziarului „L'Entente" o serie de declaratiuni extrem de interesante. Regretând că nu putem să le dăm în întregime, reproducem aici pasagiile cele mai interesante. După cum reiese din cuvintele d-lui Masaryk, regimul de teroare din Austro-Ungaria a ajuns la culme. In istoria tuturor popoarelor nu se găseşte o epocă de teroare asemănătoare cu aceea din Austro-Ungaria.

După însăş declaraţia unui deputat austriac, polonul socialist Daszynski, numărul persoanelor executate, arestate, judecate sau prigonite este între 30.000 şi 60.000.

Această afirmatiune nu a fost dezmintită de autorităţi.

Ea arată că epoca de grozăvie prin care trece Austro-Ungaria întrece pe aceea de dinainte de Revoluţia franceză şi de dinainte de Revoluţia rusească, deşi aceste epoci erau cunoscute ca fiind cele mai bogate în prigoniri şi execuţiuni în toată istoria.

Dar să dăm cuvântul d-lui profesor Masaryk.

In partea întâie a declaratiilor sale d. profesor Masaryk arată că în tot timpul războiului poporul ceh a avut o atitudine ostilă Austro-Ungariei. Pe vagoanele cari plecau la frontul din Serbia era scris în limba cehească: *Export de carne proaspata din Boemia în Serbia.*

Regimentele cehesti s'au răsculat pe rând, cu toate pedepsele cari aşteptau. Deputatii Klofac, Kramarz, Raşin, Choc, cel mai mare poet ceh de astăzi, Machar, au fost arestati şi condamnati.

S'a constatat în mod oficial că până în luna Decemvrie 1915, au fost executate 1045 de persoane civile în Boemia şi Moravia. In această cifră nu intră soldatii cehi împuşcati pe front pentru răscoală.

Deputatul socialist polon d. Daszynski, a spus următoarele: In cursul războiului, au fost în Austria 30—60.000 de victime politice în sînul poporatiunii civile Cehi, Slovaci, Sârbi, Croati, Sloveni, Italieni, Români, urmăriti şi prigoniti. Cifra nu a fost dezmintită.

Aceasta e situatiunea nationalităţilor din Austria. De-aici încheerea mea. Care poate să fie scopul adevărat al acestui război? Scopul lui adevărat este dezmembrarea Austro-Ungariei. Aceasta corespunde unei nevoi practice. Austria a servit ca bastion înaintat al imperiului german, pentru invaziunea şi cucerirea germană. Acest bastion trebue distrus. Mai mult decât aceasta. Zdrobirea militarismului prusian nu ar fi decât un cuvânt gol, lipsit de orice semnificare reală şi fără nici o însemnătate dacă nu s'ar dezmembra Austro-Ungaria. Intr'adevăr este nevoie de a răpi militarismului prusian acest imens rezervoriu de 50 de milioane de oameni pe cari le-ar arunca în noile sale războaie, în noui măceluri. Habsburgii vor sămăna cu împăratii bizantini: vor fi monarhi fără ţară.

Odată cu dezmembrarea Austriei se va prăbuşi visul pangermanic şi se va spulbera cunoscutul „Drang nach Osten". Dela Marea Baltică până la Marea de Nord, va fi o cunună de mici nationalităti cari vor forma un parapet ridicat contra Germaniei: întâi Polonia, cu Danzig ca ieşire la mare şi cu 20 de milioane de locuitori, pe urmă Statul ceho-slovac, cuprinzând 13 milioane de locuitori, o *Romanie marita şi intarita* cu 12 milioane de locuitori, un mare Stat iugo-slav, Italia cu Triestul, Elvetia, Franţa, Belgia. Statul ceho-slovac va putea avea de altfel o ieşire la mare fie prin Polonia la Danzig, fie prin Statul iugo-slav. Dacă victoria va fi radicală, cum nu ne îndoim, se va putea crea între Statul ceho-slovac şi Statul iugo-slav un coridor care ar trece între Ungaria şi ţările cu limbă germană. Stabilirea acestui coridor ar fi înlesnită prin existenţa unor colonii croate cari se urcă până la Dunăre. Astfel ar avea o ieşire la Marea Adriatică.

Cari sunt mijloacele practice pe cari le puneti în lucrare pentru a atinge scopul Dv.?

Mai întâi ne dedăm la o propagandă puternică. Noi lucrăm de acord cu comitetul iugo-slav. Ne mentinem în contact cu Croaţii, cu Sârbii, Slovenii şi Polonii. Intelegerea noastră devine din zi în zi mai cordială. Am format câte o armată ceho-slovacă în Rusia şi în Franţa. Hotărîrea noastră de a o rupe cu Austria e irevocabilă.

La congresul viitor de pace se vor întâlni reprezentantii tuturor popoarelor. Nici o chestiune relativă la fiecare din ele nu poate să fie rezolvită fără a le consulta. Revolutiunea rusească a proclamat-o. *Toate nationalitatile vor fi reprezentate la Congres.* Vom fi liberi, deci vom fi chemati la Congres ca oameni liberi. O nouă diplomatie va trebui să se nască, o diplomatie care va căuta lumina şi dreptatea.

Si atunci liberi, în sfârşit, de a exprima în faţa lumii cugetul nostru, noi vom spune lumii întregi ceea ce voiesc şi cer cetăţenii poporului ceho-slovac.

Dor de-acasa

Oh! Ardeal cu păduri multe
In tine cum m'aş ascunde.
Si voi munţi cu ape line
Cum m'aţi adăpa pe mine,
De trei ani că trag la sete
Ca tine cum tragi la jele...
Oh! trei locuri osîndite
Si anume pomenite
Ardeal, Bănat, Bucovină,
Mult aţi aşteptat să vină
O zi bună şi senină,
Dar în schimb de răsbunare
Aţi aflat întunecare.
Tu cerescule părinte,
Mai adu-ţi de noi aminte.
Fă-ne, Doamne, tu dreptate,
Pe dusmani pe toţi îi bate.
Ardeal, Bănat, Bucovină
Trei surori dintr'o trupină.
Dar trupina unde fie?
Este 'n dulcea Românie!

Lazar Curtifan,
din com. Mureş-Turda.

Germania a oferit Romaniei pacea

Ce spune ministrul Frantei.

In dorinţa ei de-a vedea terminat războiul înainte de victoria aliatilor, Germania a căutat să încheie pace când cu unul când cu altul dintre dusmani. Odată a bătut la uşa Frantei, oferindu-i pacea pe socoteala Angliei, apoi a căutat să încheie o pace separată cu Rusia pe socoteala celorlalti aliati, pe urmă a oferit pacea Frantei şi Angliei pe socoteala Rusiei, şi în cele din urmă s'a adresat şi României. Toate încercările ei au fost, însă, zadarnice, pentrucă o pace durabilă se poate întemeia numai pe ruinele militarismului german.

România a fost tot atât de hotărîtă în a respinge pacea ca şi aliatele ei. Ministrul Frantei în România, Saint-Aulaire, care a fost zilele trecute la Odessa, într'o convorbire cu un redactor al ziarului „Ruskoie Slovo", confirmă propunerile de pace făcute de Germani României, dând cea mai formală desmintire zvonurilor că România ar fi stat măcar pe gânduri să refuze sau nu ofertele de pace.

„Este adevărat, a spus ministrul Franţei, că după ruperea frontului rusesc din Galiţia Germania a oferit României pacea, în speranţa că pe cale diplomatică va fi mai norocoasă decât a fost pe calea armelor. Când însă s'a convins, şi s'a convins dintru'nceput, că guvernul României nu poate fi înduplecat să încheie o pace separată, Germania şi-a schimbat planul şi a pornit împotriva României marea ofensivă din lunile trecute, căutând să ocupe şi restul ţării, ca apoi printr'un guvern românesc dela Bucureşti să încheie o pace separată. Resistenţa eroică a armatelor române a zădărnicit însă şi acest plan şi a înlăturat definitiv primejdia unei păci separate."

România este şi rămâne credincioasă aliatelor ei cu cari alături va lupta până la biruinţa desăvârşită.

Moartea ofiterului voluntar Ion Sirbu

Kiev, 10 Octomvrie.

Cimitirul din Kiev s'a îmbogăţit cu o cruce. O simplă cruce de lemn, purtând ca inscriptie numai un nume *„Sublocotenent, voluntar roman Ioan Sirbu"*. In groapa de sub cruce nu zace, însă, numai trupul nefinsufletit al unui oarecare ostaş român, pe care moartea l'a secerat cum a mai secerat până atâtia altii înaintea lui şi va mai secera pe atâtia altii după el... In groapa aceea doarme un dor adânc după Transilvania îndepărtată, cu muntii şi văile lui, după părinti şi rude, şi prieteni şi cunoscuti: doarme durerea chinuitoare a drumetului care îşi vede tinta cu ochii, departe încă ce-i drept, dar şi-o vede... şi simte cum puterile i se sfârşesc înainte de a o putea atinge; doarme nemângâierea, că sacrificiul *vietii pe care i-l cere moartea în drum spre ideal*, nu i-a fost dat să-l aducă la ţinta visată în atâtea nopti nedormite.

Intre cei dintâi cari şi-au oferit de bună voie viata pentru desrobirea pământului Transilvaniei, gata să plece alături de tovarăşii săi cari azi de mult sunt pe front,— *Ioan Sirbu* se vede deodată pironit pe loc de o boală nemiloasă. Si cum vede aproape zi de zi plecând batalion după batalion, cine ar putea să spună dacă tânărul de 23 de ani a simtit mai crud durerile trupului, sau durerile sufletului?

Nu alaltăeri a murit *Ioan Sirbu*, ci a murit de mult. A murit în clipa în care tovarăşii lui au plecat şi el n'a putut să plece cu ei. Trupul ce rămâsese în spital era numai un trup nefinsufletit... Sufletul lui *Sirbu* era şi el colo departe în transee, alături de ceilalti tovarăşi dragi, în mijlocul ploii de gloante şi al viforului de obuze...

*

Ioan Sirbu a fost înmormântat Marti, 10 Octomvrie, la orele 15. Onorurile cele din urmă i-au fost date de către două companii de voluntari români, comandate de căp. *Nicolescu* şi voluntarii români locot. *Cornel Milutinoviciu* şi subloc. *Vasile Cloaje*. In frunte cu d-l loc.-col. *G. C. Pietraru*, şeful serviciului prizonierilor români din Kiev, şi d-l loc.-col. *Predescu*, detaşat la M.-Stat-major rus, căpitan *Cristescu*, aghiotant-locotenent *Ispravnic*, colegii lui de arme locot. *Isopescul*, locot. *Dr. Emil Montia*, subl. *Dr. Iliej*, sublocot. *Turcu* etc., d-nii inginer *Teodoru*, *Ioan Arapu*, membrii redactiei *„Romania Mare"* şi altii — cortegiul înnebrunat a avut un caracter impunător.

Coşciugul a fost ridicat din capela spitalului de 6 militari, doi ofiteri ruşi, doi ofiteri şi doi subofiteri români. Patru cununi frumoase îl acoperiau pe deantregul. Cea dintâi cu inscriptia: „Bunului patriot şi camarad, pentru natiune şi neam — Loc.-Col. Pietraru"; a doua „Iubitului lor camarad de arme, neamul nu te va uita — Ofiterii voluntari români" şi celelalte două „Iubitului lor camarad, regrete eterne — Corpul Voluntarilor români" şi „Bunului patriot român, neuitată amintire — Serviciul prizonierilor români".

După serviciul divin oficiat în capela din cimitir de doi preoti ruşi (în lipsa preotilor noştri români) — în faţa numeroasei asistenţe şi a companiilor comandate „Spre onor" — d-l loc.-col. *G. C. Pietraru* a rostit un înduioşător cuvânt de rămas bun.

Cuvantarea d-lui G. C. Pietraru

Ofiteri, sub-ofiteri si soldati,

Cu inimile stranse de durere am condus până la locul de veci pe tânărul şi iubitul nostru camarad, sublocotenent Ioan Sîrbu.

Născut în comuna Seliste, comitatul Sibiiu, tânărul Ioan Sarbu, după ce a terminat primele clase liceale, a intrat în şcoala militară, pe care a urmat-o între anii 1910 şi 1914 în Sibiiu. Intrat pe front odată cu începerea războiului, el a fost făcut prisonier în 7 Iulie 1915.

Sufletul lui însă de bun român nu putea să-l lase ca să rămână mai departe ca prisonier în Rusia. A voit să-şi închine sufletul şi să-şi verse sangele pentru întregirea neamului romanesc şi s'a înscris printre cei dintâi ca ofiter în armata română. El face parte, astfel, din prima serie a celor înimoşi, cari au subscris angajamentul de voluntari romani în ziua de 5 Martie 1917.

Coprins de o boală crudă, care cu greu lartă, a căzut cateva luni în spital, dându-şi sfârşitul în ziua de Duminecă 8 Octomvrie 1917.

Moare astfel departe de tara şi neamul lui mult iubit în frageda etate de 23 ani.

In ultimul timp când el a simtit ca se prăpădeşte a suferit îngrozitor, nu atat de durerile fizice, cat mai ales că se prăpădeşte aici în Kiev, departe de toti ai lui, de Tara lui mult iubită. Suferea, pentru ca vedea ca nu putea să-şi verse sangele pentru neamul romanesc, astfel cum o dorise, şi pentru ca îşi stingea viata printre streini departe de toti ai lui.

Pentru ca să vedeți cât de mare este iubirea de Țara la toți acei cari au un adevărat suflet românesc, vă fac cunoscut cazul unui soldat roman mort de holera în campania noastra în Bulgaria în 1913. Când el a vazut ca nu mai scapa, cu toate durerile boalei, a spus unui camarad, care se gasea langa el: „Întoarce-ma cu capul spre Dunare. Voi muri astfel mai multumit, căci voi fi mai aproape de țara mea mult iubită."

Nu tot astfel este cu moartea pe câmpul de luptă. Acolo te lupți cu arma în mână pentru Patrie. Dacă cazi, ești multumit, fiindcă ai căzut apărându-ți Țara și neamul, iar sufletul tău nu rătăcește printre străini, ci este acolo pe sfântul pământ al României și alături de alte suflete de eroi. Ele își iau sborul apoi spre înaltul cer, unde este locașul de veci al celor cari mor luptând pentru țară și neam.

Tu, suflete curat și bun, tu care te-ai despins de corpul sublocotenentului Ioan Sirbu, nu te rătăci. Uită-te împrejur. Sunt atâtea suflete românești, cari cu durere se închină în fața groapei și te îndreaptă spre țara noastră mult iubită. Mergi acolo departe și caută căsuța lui părintească la umbra frumoșilor Carpați, în apropierea Oltului atât de cântat de doinele românești, printre câmpiile și plaiurile pline de verdeață și unde răsună dulcea limbă românească. Caută pe tatăl lui, pe mama lui, pe frați și surori, dă-le ultimul lui sărut, sărutul de adio pe veci. Spune la ai lui ca și la toți Românii că, dacă sublocotenentul Ioan Sirbu nu a avut fericirea să moară pe câmpul de luptă, pe pământul sfânt al României, a murit aici ca voluntar pentru desrobirea neamului și înconjurat de toți camarazii lui.

Spune-le că noi toți de aici, plângând moartea lui timpurie, ne plecăm fruntile în fața mormântului lui, ne facem sfânta cruce românească și-i spunem: „Sublocotenent Ioan Sirbu, bunul și iubitul nostru camarad, dacă D-zeu a voit ca corpul tău să fie înmormântat aici, departe de tara noastră mult iubită, noi toți d'un neam și d'un sânge vom păstra scumpa ta amintire și vom socoti că ai murit pentru neam, căci al neamului a fost corpul și sufletul tău din momentul când te-ai înscris ca Voluntar. D-zeu să te tie acolo în ceriu, în sfântul lui locaș, drept resplată a sacrificiului tău pentru țară și neam"

Purtat pe umere de aceiași militari, coșciugul a fost dus apoi la groapă, unde d-l *Sever Bocu*, Dir. ziarului „Romania Mare", i-a dat un ultim salut frătesc.

Cuvantarea d-lui Sever Bocu

Camarade Sirbu,

Te-ai stins, departe de mama ta și de tatăl tău, departe de frații și surorile tale și, departe de pământul sfânt al țării tale, nedesrobite încă. Te-ai stins de boală, te-ai stins și de dorul lor. Tu nu mori, totuși, ca un muritor de rand. Tu ai murit pe câmpul de onoare. Tu ai venit să-ți oferi singur viata pentru desrobirea patriei tale. Aceasta onorează amintirea ta și va fi unica mângâiere și a părinților și a fraților tăi Indureraţi. Soarta a hotărat cu tine altfel. Tu să rămai, aici în Kiev, ca o urmă vecinică, pe care o lăsară batalioanele noastre liberatoare, în trecerea lor pe aici. Dar cand Transilvania va fi liberată se va găsi o floare și pentru tine, pe care recunoștința noastră să ti-o trimită, de câte ori se va reintoarce acest trist amurg de toamnă. Adio Camarade! Dormi în pace!

Coșciugul coboară în groapă, încet, încet... Bulgăr după bulgăr cade deasupra lui, acoperindu-l...

Odihnește în pace!

Cantec de rasboiu

Când am plecat la răsboi
Am lăsat acasă boi
Și coșer cu păpușoi.
Am lăsat vatra și satul
Ca să lupt pentru 'mpăratul.

Eu amarnic m'am luptat...
Nemții boii mi-au mâncat,
Coșerul mi-au deșertat.
Mi-au lăsat copiii 'n lume
Fără casă, fără nume.

Acuma plec la răsboi
Să tai Nemți și Unguroi,
Să-mi fac casa înapoi,
Copiii să'i adun earăși
Și să'i las stăpâni pe țară.

Împărate, Împărate,
Noi te-om bate pân' la moarte
Ca'i fost om cu strâmbătate
Ai dat mâna cu mișeii,
Cu păgânii și câlâii.

Ion Radu,
Voluntar Român

Transilvania noastră își așteaptă mantuitorii!

Armata romana si viitorul Romaniei

Tonul dispretuitor cu care se obișnuise presa dușmanilor să vorbiască despre armata română, care fusese silită de împrejurări să părăsească o însemnată parte a țării românești, — a amutit cu totul. În loc de dispret întâlnim acum respect, în loc de batjocură — laudă, în loc de încredere în fortele proprii — teamă de fortele altora.

Ofensiva românească dela începutul lui Iulie, oprită în mod fatal în urma retragerii Rușilor din Galitia, și ofensiva germană care i-a urmat în curând au fost un bun prilej armatei române să dovedească tuturor că dragostea de țară și conștiinta că lupti pentru o cauză dreaptă și sfântă știe să înzecească puterile și să înalte spiritul de jertfire de sine într'o măsură nesfârșită.

Rezistența eroică a micei armate române care a înfrânt atâtea divizii germane a fost cel mai strașnic răspuns românesc care putea fi dat dușmanului. Impresia înfrângerii armatelor germane comandate de cel mai de încredere general, Mackensen, trebue să fi fost extraordinar de mare ca presa lor să fie silită să recunoască măcar o parte a adevărului.

„Armata română reorganizată, compusă din 15 divizii, luptă cu vitejie și îndârjire — scrie „Fremdenblatt" din Viena. — La Ocna, împotriva înălțimilor la nord-est de Soveja, precum și împotriva pozitiunilor de ambele părți ale Susiței, atacurile reluate după puternice pregătiri de artilerie au dus în repetite rânduri la aprige lupte corp la corp. Dușmanul se bate bine."

„Puterea de rezistență a Rușilor s'a întărit, — scrie acelaș ziar în alt număr. — Aceea a Românilor n'are nevoe de așa ceva. Dela catastrofa anului 1916 încoace ea n'a fost înfrântă niciodată."

Generalul Blume scrie în „Norddeutsche Allg. Zeitung" din Berlin: „Trupele române reorganizate corespund tuturor așteptărilor", iar un alt ziar german din Viena zice că „armata română este splendid reorganizată și dornică de luptă".

Este firesc că presa aliatilor noștri unanimă în a recunoaște vitejia românească care a salvat frontul răsăritean și a declara că jertfele aduse de Români vor fi răscumpărate prin realizarea integrală a aspiratiilor lor nationale.

Președintele unei mari societăți engleze, Rutherfield, într'un discurs rostit într'o ședință a Societătii a spus la adresa Românieі o seamă de cuvinte pline de căldură, cari merită să fie retinute.

„Sunt convins că România care a fost în Europa răsăriteană în fruntea civilizatiei timp de nenumărați ani este menită să aibă un nou și mare rol și așa cum este așezată la gurile Dunării va avea un rol hotărîtor în viitor. Felicităm pe Rege, guvern și poporul românese pentru succesele din urmă ale armatei române. Era hotărît că România va primi la intrarea ei în războiu, un însemnat ajutor rusesc. Acest ajutor însă a întârziat din cauza corupției birocratiei și a guvernului rusesc din aceea epocă. Ceeace este însă mai de admirat la Românі e că după pierderile și sacrificiile suferite au putut să îndeplinească admirabila sfortare pe care au desfășurat-o în luptele din urmă".

Fondul de ajutorare a prizonierilor romani

Românii refugiati din Rostov pe Don au contribuit la îndemnul d-lui General Manolescu suma de 184 ruble. Într'o scrisoare adresată d-lui Loc.-Col. G. C. Pietraru, initiatorului acestui fond, Românii din Rostov se roagă ca darul lor, deși mic, să fie primit ca un semn și o dovadă a dragostei lor de frati.

Darul a fost primit cu aceiaș dragoste curată, cu care a fost trimis.

Contribuirile sunt dela:

Ioan Giurgea 20 r., G. Solacol 5 r., G-ral Manolescu 3 r., ing. Gaciu 3 r., C. Leonida 5 r., G. N. 1 r., V. Protopopescu 3 r., Radu Secitav 3 r., Vent. Anghelo 1, Dr. Cozma 3 r., T. Bucurenciu 10 r., Dep. Hagi Teodorachi 50 r., Popa Lisean 3 r., S. Hertel 5 r., Dep. Guțulescu 20 r., M. Saraian 10 r., I. Berindei 10 r., C. Alimanestean 10 r., Al. Teodorescu 1 r., G. Cioflec 10 r., M. Basmaglan 3 r., I. Seitan 5 r.

Total ruble 184.—
Suma din urma „ 2207.80

Total ruble 2391.80

O societate romaneasca la Kiev

Fratii noștri basarabeni din Kiev dau tot mai multe semne că sunt hotăriti să facă toate silintele pentru deșteptarea și organizarea lor. Duminecа trecută ei au convocat o adunare pentru formarea unei societăti românești. Numeroși intelectuali, functionari, studente etc., s'au întrunit ca să discute întemeierea societătii. Au asistat de asemenea și mai multi voluntari transilvăneni.

Adunarea a ales președinte pe d. Tutoveanu, functionar la C. F. de sud-vest, secretari d-nii Dr. N. Siminel, d-ra Gribovski și d. Gh. Popp, casier d. Dr. Siminel. La discutia ce a urmat s'a hotărît ca înnainte de toate o comisiune compusă din 3 persoane să facă înscrieri de membri, să alcătuiască statutele și sa intre în tratative cu societatea studentilor români din Kiev, propunându-i fuziunea cu noua societate.

Adunarea a fost salutată de mai multi oratori. D-l *Sever Bocu* a salutat pe cei prezenti, arătând sentimentul de dragoste și simpatie al transilvănenilor pentru miscarea de deșteptare a fratilor din Basarabia. D. *Lazar Teodor*, român din Regat, a făcut apel la unirea tuturor fortelor.

Interesante au fost cuvântările de salutare ale d-lor *Dr. Trempovici* (în numele bielorușilor), *Dalmatov* (în numele velicorușilor) și d-nul *Ocenaș* (în numele ucrainenilor). Toti acești oratori au salutat cu căldură miscarea basarabenilor.

Manifestările lor sunt o nouă dovadă a atmosferei de simpatie și înfrătire care domnește între popoarele Rusiei și o garantie că epoca hegemoniei imperialiste a trecut definitiv.

Sedinta viitoare Duminecă, 15 Octomvrie.

„Romania Mare" printre prizonieri

Marhanțoie Copeii, 24. IX.

Stimate D-le Bocu,

Cu mare bucurie am primit gazeta D-Voastră și cu mare bucurie m'așI înscrie ca voluntar, dar sunt cam bolnăvicios. Dacă însă îmi ajută Dumnezeu și mă însănătoșez, cu bucurie mă înscriu, că în foaie am citit că mai sunt și alții acolo dela noi.

Vă multumesc.

N. Clocoteanu,
din Tohanul-vechiu.

Cistapol, 26 Sept.

Fratilor Romani,

Eu subscrisul m'am bucurat foarte de foaia D-Voastră și iute am și abonat gazeta, ca să mai capăt dela Dv. vr'un învăt cum să scap de aici și să ajung mai aproape de țara mea.

Vă rog să'mi faceti cunoscut cum să iau parte cu Dv. cât mai scurt timp la luptă. Să-mi scrieti cum pot veni și eu între voluntari, căci aflându-mă în etate de 38 de ani și umblând prin toată Ungaria și Austria am avut destule neplăceri cu vecinii Maghiari și multe ciocniri pentru Tricolor. M'am judecat cu ei destul la tribunal în Deva și la Tabla din Cluj.

Acum, fratilor, mi-i destul. Ori mă mântul de viată, ori mă mântul de ei, popor fără lege.

Am rămas de binevoitor și vă salut până la dorita revedere

Ioan A. Lazar.

Situatia fronturilor

— Lupte în golful Riga. — Francezii fac 3000 prizonieri. —

Ocuparea insulelor Oesel și Dagö și a micei insule Moon le-a dat Germanilor stăpânirea întregului golf dela Riga. Flota rusească, deși neînsemnată la număr și inferioară și în ce priveste armamentul față de flota germană, a căutat să opreasca flota germană de-a intra în golf, dar a fost silită să se retragă dinaintea fortelor inamice mult mai mari.

Un vas rusesc „Slava" s'a scufundat. Două vase de războiu germane au fost greu avariate.

După ocuparea insulelor din golf, Germanii au încercat o debarcare și pe târmurul peninsulei Werder. Înfrângând rezistența batalioanelor rusești de apărare a coastei, au reușit să pună piciorul și pe o fâșie îngustă de pământ.

Pentru a preveni orice eventualitate, comandamentul rusesc a luat măsurile necesare pentru evacuarea teritoriilor și orașelor amenințate.

Înaintarea Germanilor este îngreunată de noul aliat al Rușilor, frigul.

Frontul din Franta. În ziua de 9 Oct. Francezii au atacat pe un front de 10 km. Germanii au fost respinși 3 km. și au pierdut peste 3000 prizonieri și 19 tunuri.

*

Pe celelalte fronturi n'au avut loc acțiuni de însemnătate. Numai schimb de foc de infanterie și bombardament de artilerie.

Coruptia germana in Rusia

Un ziar englezesc care apare la Petrograd dă foarte interesante amănunte cu privire la opera de coruptie prin care Germanii și agentii lor caută pe toate căile să pună stăpânire pe sufletul rusesc.

N'ai decât să deschizi ochii și par'că vezi cum curge aurul în buzunare! scrie acest ziar. Buzunarele lui Suckhomlinoff nu erau mai încărcate de aur decât sunt buzunarele altor prieteni, încă în libertate, ai Germanilor. Cheltuielile făcute de Germani pentru a conrupe Rusia trec peste suma enormă de 2 miliarde de ruble (2000 de milioane)! Nu vorbim de cheltuielile făcute pe când stăpânea încă țarul Nicolae, ci de sumele cheltuite numai dela Revolutie încoace. Pe lună s'au cheltuit, prin urmare, între 300 și 400 milioane de ruble.

În buzunarele cui curg acești bani? Firește nu în buzunarele bravilor și patrioticilor conducători ai conferentei democratice, care a știut să îndrume partidul spre un guvern de coalitie.

Germania crează în lumea întreagă o nouă clasă de milionari. Franța are multi de aceștia. Unul dintre ei e agentul Boleau. Acest om era un simplu barbier și la început stătea în serviciul Sultanului, prin care a ajuns în legătură cu Berlin. Avea misiunea să conrupă opiniunea publică franceză în favorul Germanilor. În acest scop i s'a trimis, într'un rând, prin Deutsche Bank suma de 24 milioane de ruble. Mai bine de 1 miliard au cheltuit Germanii în Statele-Unite, unde agentii de felul lui Boleau erau în mare număr.

Risipa de bani a Germaniei în Franța și Statele-Unite a fost însă zadarnică și tot zadarnică are să fie și risipa ce-o face în Rusia, pentrucă democratia rusească este incoruptibilă.

Acum încearcă coruptia și prin Finlanda. Germanii au cumpărat în Suedia zeci de tipografii pe cari le-au transportat în Finlanda, unde scot acum zeci de ziare rusești prin cari caută să slăbiască adevărata democratie rusească. Aceste încercări netrebnice se vor continua până când republicanii indignati ai Rusiei, sătui de a fi socotiti ca niște vite scoase la vânzare publică, se vor ridica și vor striga în lumea toată că guvernul Prusiei despotice nu este în stare să cumpere nici democratia rusească, nici armata rusească, nici marina rusească și nici cea mai mică bucătică din Rusia revolutionară.

Stiri din Transilvania

Un ofiter român care până la mijlocul lui Septemvrie a fost pe frontul austro-ungar din Bucovina și a reușit să treacă în tabăra românească, povestește următoarele lucruri despre ceeace se petrece acasă și despre starea sufletească a populatiei.

În țara întreagă stăpânește o nepotolită dorință după pace. Lumea, chiar și oamenii mai cumpeniti, încep să-l acuze pe față pe contele *Tisza*, că el și numai el este vinovat pentru războiu și toate nenorocirile cari au venit și vor mai veni pe urma lui. Nemulțumirea populatiei din cauza lipsurilor de tot felul și a scumpetei putinelor mărfuri ce se mai găsesc în piată creste tot mai mult și tot mai des se repetă demonstratiile sgomotoase.

La începutul lui Septemvrie au avut loc mari turburări la Arad (6 Sept.), Timișoara (8 Sept.), Budapesta (11 Sept.) și alte orașe. Mii de oameni au cutreerat stradele amenințând să prădeze prăvăliile și cerând *„Pane și pace!"*

Pretutindeni a trebuit să intervină armata, fiindcă politia nu era în stare să restabilească ordinea.

Lipsa de alimente se resimte însă și pe front. *Soldatilor li se da pe doua zile 1/2 kgr. paine și tot la 4—5 zile 1/2 kgr. carne pentru 5 soldati, adica 100 gr. de carne pe 4—5 zile.* E așa de mare lipsa pe front, încât soldatii nu încetează de-a cere stăruitor alimente de-acasă, de unde însă li se răspunde: „Fericiti oameni că aveti carne cât de puțină la 5 zile. Noi de luni de zile nici n'am văzut carne!"

Foarte des se poate auzi pe front amenintarea, că dacă până în Decemvrie nu se va încheia pacea, armata va depune armele.

*

Populatia românească o duce şi mai greu. Nicăiri nu s'au făcut rechizitionări atât de strasnice ca la Români. Ofiterul nostru român spune că în satul lui, un sat din comitatul Aradului, aproape n'au mai rămas bărbati. Numai câtiva bătrâni şi copii nevrâstnici şi bolnavi şi femei.

In armată elementul românesc este prigonit. S'a pornit o mişcare pentru a sili ofiterii români să-şi maghiarizeze numele. S'au găsit între ei câtiva cari au cedat amenintărilor, dar cei mai multi au refuzat şi din cauza aceasta sunt priviti cu neîncredere.

Regimentele româneşti de pe frontul bucovinean au fost parte duse pe frontul italian, parte trecute ca rezerve în linia a doua, ca să nu poată trece la Români.

*

Despre vitejia armatelor române, cari au luptat la Oituz şi Mărăşeşti, ofiterii germani vorbesc aproape cu căldură. Ei spun că n'ar fi crezut ca soldatul român să se bată atât de bine şi să fie în stare să înfrângă puternicele atacuri germane. Dacă ar fi stiut că vor întâmpina aşa rezistenţă, mai bine n'ar fi început ofensiva.

*

In trecere prin Arad a mai auzit că în afară de multi alti fruntaşi români în săptămânile din urmă ar fi fost internat şi deputatul român *Dr. Stefan C. Pop*. Internat, mai de mult, este şi avocatul Dr. *Cornel Iancu*.

INFORMATIUNI

Kiev, 12 Octomvrie.

Un an dela moartea lui Filipescu. Sâmbătă, 30 Septemvrie, împlinindu-se un an dela moartea marelui patriot Nicolae Filipescu, în biserica Banu din Iaşi s'a oficiat un parastas pentru odihna sufletului lui. M. S. Regele a fost reprezintat la acest parastas prin d. maior aghiotant Tinescu.

Au asistat aproape toti miniştri din Iaşi şi un mare număr de prieteni.

Cu prilejul acestei aniversări triste, d. *Octavian Goga* a scris în „România" un strălucit articol, în care arată sufletul mare şi curat care a fost prietenul nostru al Transilvaniei, Nicolae Filipescu.

*

Cum mor eroii. Citim in „România" din Iaşi: Am primit ieri la redacţie vizita unui căpitan, comandantul unei baterii din reg. 4 artilerie, divizionul Drăgălina, care a luat parte la luptele mari din urmă şi a venit la Iaşi ca să asiste la parastasul ce s'a oficiat la biserica Sf. Spiridon pentru odihna sufletului sublocotenentului George Rădulescu, mort in ziua de 10 Iulie pe câmpul de onoare.

Cu lacrămi in ochi, căpitanul ne-a arătat un petec de hârtie, plin de sânge, pe care eroul Rădulescu scrisese, murind, ultimul său gând:

„Adio scumpi parinti! Traiasca Romania Mare!"

Din mizeriile noastre. Nu trebuie să înfrumsetăm lucrurile, avem în Rusia şi români, cu conştiinta natională total absentă, ungurizati sau germanizati, în limbă şi în sentimente, simpli calculatori de interese ori oameni cu excesive instincte ale conservării persoanei lor, atât de mult utile. Nu trebuie să ne jeneze aceasta, fiindcă tocmai existenta acestora face mai pretioasă virtutea celor buni, mai mare jertfa celor idealişti. D'aceia nu vom căuta să dăm o iluzie falşă, ca şi cum toti transilvănenii şi bucovinenii ar fi pătrunşi de idealul national. Nu, durere, este chiar mare numărul celor rătăciti, moralicesţe stricati. Iată de pildă doi pe care ni-i comunică corespondentul nostru din Novo-Nikolaevsk: „Căpitanii *Brandusan* şi *Coliban* (părat de numele lor frumoase româneşti. N. R.) când a fost vorba să fie scosi dintre nemti şi asezati la un loc cu alti ofiteri români, au *spus ca ei sunt nemti*, şi voiesc să rămâie cu nemtii. Comandantul rus li-a făcut plăcerea." Mulţumim comandantului rus că i-a asezat acolo. Locul lor se pare că nu e numai după sentimente acolo. Corespondentul nostru spune că „e lucru notoric, că aceştia nu au fost făcuti prizonieri, ci au dezertat singuri." Vă puteti deci închipui, cât de mult se va îmbogăti rasa nemtească, cu nepretuita achizitie a persoanelor lor... Dela sublocotenentul activ Drăgălina însă, la căpitanii activi Brăndusanu şi Colibăsanu! Frumoasă evoluţie!

*

† **Horatiu Doboş.** Colegul nostru de redacţie d. F. Doboş a încercat o grea pierdere prin moartea micutului Horaţiu, mort în urma unui accident în frageda vârstă de 6 ani. Inmormântarea a avut loc Joi, 12 Octomvrie.

Transmitem familiei condoleanţele noastre sincere.

*

Mobilizarea Greciei Refacerea armatei greceşti făcând progrese mari, Regele în înţelegere cu guvernul grecesc a mobilizat armata grecească, care aşteaptă acum cu nerăbdare momentul intrării ei în actiune.

Germanii au căutat şi în Grecia nouă să provoace un curent favorabil pentru ei, oferind guvernului pacea. Propunerile lor însă au fost respinse cu indignare. Grecia lui Venizelos este o Grecie credincioasă cuvântului dat.

*

Criza ministeriala in Ungaria. Ziarele din Geneva sunt informate că în Ungaria a isbucnit o nouă criză ministerială provocată de demisia miniştrilor Ugron şi Mezossy.

*

O noua miselie germana. La unul dintre prizonierii germani făcuti de Engleji în Belgia s'a găsit un document care dovedeşte din nou că miselia germană nu are margini. Documentul acesta este un ordin adresat comandamentelor germane în care se spune: „Englejii întotdeauna i-au respectat pe sanitarii dela Crucea Roşie. In consecintă, comandantii unitătilor, compânii, sectiuni şi altele vor purta la atacuri semnul Crucei roşii".

*

Revolta flotei germane. Din stirile ce sosesc din Germania, peste Stockholm, despre revolta flotei germane se desprinde o mult mai mare nemultumire a populatiei germane, decât se credea la început. Un ofiter german de pe vasul „Magdeburg", care a reusit să fugă în Svitera, a povestit unui redactor englez amănunte foarte interesante.

La revoltă au luat parte marinarii de pe 25 de vase de război, în total peste 12.000. Revoltatii au dat foc la 5 mari vase cari se găsiau în construcţie, au distrus poduri şi ateliere, au aprins o cazarmă, hangarul pentru Zeppelinuri şi alte clădiri.

Incercări de revoltă au avut loc şi în armata teritorială, dar ele n'au avut caracter atât de grav ca revolta marinarilor.

Telegramele mai recente anunţă şi dimisia ministrului de marină von Capelle, care îi acuzase pe deputatii socialisti din Reichstag că ar fi stiut de planuita revoltă a marinarilor.

*

Rascoala in flota austriaca. Si in flota austriacă dela Pola a fost o răscoală, cauzată de indignarea marinarilor austriaci impotriva marinarilor germani cari se găsesc acolo cu vasele submarine germane. In ciocnirile ce au avut loc, au fost uciși mai mulţi marinari germani. Se ştie de mult că între ofiterii şi trupele germane şi cele austriace domnesc ura şi dispreţul reciproc. Se pare că în această întrecere de sentimente amicale nici cele două flote nu se lasă mai prejos. „Armonia" bântuie între aliaţii austro-germani!

*

Stiri marunte. Alegerile pentru Constituantă (Adunarea întemeetoare) ruseacă s'au amanat — din cauza lipsei de hârtie. Multe fabrici de hartie sunt în grevă.

— Guvernul provizoriu a hotărît să emită noui bonuri de tezaur pentru suma de 4 miliarde, cu scadentă scurtă.

— Cercetările in procesul bolşevicilor arestati au dovedit că Ganetzki, alias Fürstenberg se ocupa de spionaj în folosul Germaniei. Birourile sale din Stockholm şi Varşovia erau sub ocrotirea autorităţilor germane. Pentru multi bolşevici încetarea războiului, cerută de ei, ar însemna cu acest fel ruina meseriei lor lucrative.

— La Astrahan multimea a jefuit un depozit de băuturi spirtoase. Sunt multi morti atât în urma puşcăturilor cât şi în urma excesului de băuturi. Autoritătile au ordonat să se distrugă alcoolul ce a mai rămas, în valoare de 6 milioane ruble.

— Guvernul olandez are intentiunea să mobilizeze toată poporatiunea civilă.

— Patruzeci şi nouă de profesori dela universitatea din Berlin publică o declaratiune prin care dezaprobă pe colegii lor pangermanişti (cari cer cuceriri mari pentru Germania) şi aprobă hotărarea Parlamentului pentru o pace „moderată" adecă... tot cu cuceriri dar mai putine.

— Guvernul Statelor-Unite a hotărât mobilizarea aurului întreg din Statele-Unite.

POSTA REDACTIUNEI

Crăciun Bogdan, Maidanetchi. Ti-am împlini bucuros dorinta, dar ar trebui să publicăm nu 950 de nume, ci multe mii. Dragostea adevărată de neam găseşte pretutindeni frati şi prieteni. Veniti şi veti fi primiti cu bratele deschise. Vă multumim pentru urările de bine.

D-lui Gh. Precupescu, gub. Cernigov, uezd Oster, sela Cermina. Invătătorul Augustin Dura pe care îl cauti se află în Wiatka, Watinscki zavod şi e unul dintre răuvoitorii neamului său, care în tovărăşia Ungurilor agită ca un sălbatec contra voluntarilor noştri. Noi l'am pus la condică şi nu mai stăm de vorbă cu D-lui. Ne pare rău că trebue să ti-l aflăm în starea aceasta, când D-ta îl căutai poate cu cele mai curate gânduri românesti. De Stefan Scoartă şi Gh. Cernat nu ştim nimica.

INTREBARI

Neputand publica, din lipsa de loc, toate intrebarile cari ne sosesc, aducem la cunostinta tuturor ca vom publica, in randul intai, cererile ce ne sosesc dela voluntari si abonati. Publicarea este gratuita.

— Lazăr Iosif din Ocna Sibiiului caută pe fratele său Ion Lazăr Iosif din reg. 23 de honvezi. Cine ştie despre dânsul să binevoiască a răspunde la Redactia ziarului „România Mare", Kiev.

— Cine ştie ceva despre Gheorghe Bârbat din Pănade (lângă Blaj), fost în reg. 7 honvezi din Panciova să scrie pe adresa lui Ioan Zârnoveanu, Kiev, Corpul Voluntarilor Români, Fundukleevskaia 26, care îi va comunica fratelui său Nicolae Bârbat.

— N. Ciocoteanu, din Tohanul-vechiu, acum Posta Bazaluc, Pocrovschi Marhanţoie Copeu, Ecaterinoslav Gub., roagă consătenii să-i scrie.

— Vasile Ioanaş, cadet-aspirant, din Siman, Vol. Român, caută pe cumnatul său Petru Berariu, prizonier de 3 ani.

— Stefan Ilea din Semki Gub. Podolsk, Vol. român, caută pe frate-său Augustin Ilea şi-l roagă să vie şi el între voluntari.

— Stefan Cotros, caută pe Grigore Stetcu, din Ilva-Mare, fost la reg. 32 honv., prins în Rusia din 1915 şi pe consătenii Dănilă Filip, Simion Pop, Tănase Portius, Toader Filipoi, din Rodna-nouă (com. Bistrita Năsăud), Mihail Grapini întreabă de frate său Florea Grapini. A se scrie pe adresa lui Stefan Cotros, Harkonskaia gub. Gorod Luma Kekenski Sacharni Zavod, Sofinka Ekonomia.

— Filimon Mania, Perm, Nijni Tagil M. Zavod voenpl. 4305, roagă să i se scrie despre cumnatul său David Solomon din Boiu com. Hunedoara (1 rublă ce ni s'a trimis pentru publicarea acestei întrebări s'a dat pentru fondul de ajutorare a prisonierilor bolnavi. Intrebările se publică gratuit).

— Lazar Dumitru din Lugojel (com. Caraş-Severin) caută pe fratii săi Gheorghe, Nicolae şi Dimitrie Dumitru. — Alexe Bularca din Prejmer (com. Braşov) caută pe vărul său Gheorghe Juga. A i se scrie Poltavscoie gub. Scorohodovo Zahaini Zavod, Durnovo, Radu Avram din Zagujen (com. Caras-Severin) roagă prietenii să-i scrie pe adresa lui Bularca.

— Teodor Cluca din Milvan (com. Cluj), caută pe frate său Simion, fost în reg. 21 honv., prins la 9 Aprilie 1915. A i se scrie la Petrograd gub. Statia Mşinska, Baraka 1.

— Trâlla Talpeş caută pe fiul său Vasile Groza, fost în reg. 8 honv. A i se scrie la Ekaterinoslavskaia Gub. Nicola Annenski Rudnik N. I. Kraselisika No. 2. Post Ivanovka.

— Victor Rusu, din Corpul voluntarilor români întreabă de adresa unchiaşului său Dumitru Cozmulei din România.

— Silviu Moşut, acum Nemirov Podolsk gub. Kovalevski Zaharni Zavod caută pe Gheorghe Moşut şi Gheorghe (Ghiuri) Petra din Lipova.

— Rog pe cine ştie despre adresa familiei preotului George Dogariu refugiat din Marcos, Transilvania, să-mi scrie în Bahmut, Russia, ulita Harkovskaia 27 Stabskapitan Milovan, pentru Dogariu.

Cine ştie unde să află cumnatul meu Pilca Florea, din Giulavarsand îl rog sămi scrie pe adresa: Mihail Kereşi, la Corpul Voluntarilor Români în Kiev.

— Leonte Popa, 31 reg., Iacob Opreapul, 67 reg., George Au. Mateiu, 23 honv., Ion Prăsceni, 23 honv., Iacob G. Susani, 23 honv., Ion G. Mătău, 31 reg., George I. Pocunp, 23 honv., George A. Comărdicea, 23 honv., Ilie Iutu, 31 honv., Ion Dan Dan, 23 honv., George Băccoiu, 23 honv., George Stefan, 23 honv., Alexandru Comardicea, 31 reg. toti din Perşani, com. Făgăraş. Vă aştept cu dor la Corpul Voluntarilor Români în Kiev. P. Macedon, Inv. şi Filip Onea.

— Eremia Străilă, Iaroslav, Macarova St. Semibratava, caută pe sotia sa Susana cu 3 fetite din Thimăcel, com. Sibiiu, despre care crede că s'ar afla în Rusia, în lagărul refugiatilor din Ardeal.

— Ioan Sighişorean, Iaroslav Macarova St. Semibratova, întreabă de cumnatul său Gavril Moldovan, din Besa, care trăia la Bucureşti.

— Dimitrie Dreciu, întreabă de fratele său Ioan Dreciu, cadet asp. fost în Posehon gub. Iaroslav.

— Andrei Vintan, Ekaterinoslav Bazalutk, Pokrovskaia Marganevaia întreabă de Colda Simion, reg. 27 honv., Borşa Victor, reg. 50 inf. şi de Pamfil Prada.

— Brutus Herlea, Turkestan, Katta Kurgan caută pe cumnatii săi Iosif Zaharie şi Ioan Gherman din Sibot, com. Hunedoarei.

— Grigore Runcan, Cernigov, Nijin, întreabă de fratele său Dumitru din comuna Bilbor.

— Pavel Ziurca din Toracul-mic caută pe Crişan Ioan şi pe Lazar Baloş.

— Iancu Rotariu gub. Simbirsk, Senghilei, Zement zavod, caută pe Nicolae Condan, reg. 29 inf. prins în 1915.

— Simion Mihutu şi Teodor Drăgan, Penza Stantia I. Kontora Nacialnicu 9. Uciastka, răspund cuscrului lor Nicolae Călb că ştiu despre Pavel Călb că-i la Moskva la lucru.

— Sintămărean Petru, Ciorogari P. şi Samuil Costoi, Kiev, Mănăstirişte Zach. Zav. întreabă de Negulescu Sofron, Lupulescu Ion, Ion Pavelescu şi de Nicolae Vlaicu reg. 64.

— Costan Bade şi Zurca Pavel, Podolsk. Kalinovka Zah. Zav. întreabă de Ioan Sologan, Ioan Crişan şi Ioan Urs.

— Ioan Petruş, Podolsk. Gaisin uezd, Krasuoselka Zah. Zav. caută pe fratele său Stefan reg. 51.

— Gheorghe Rus caută pe fratele său Dumitru Runcan reg. 82 inf.

— Cirilă Roita din Rus caută pe frate-său Gligore dela bat. de pioneri 12 şi pe Partenie Puşcaş dela reg. 62. — Ion Nemeş din Jucul-de-jos caută pe George şi Nicolae Serban dela reg. 21 honv. — Iosif Lupşia, voluntar în armata română (Kiev) caută pe sergentul Ion Scorinti dela reg. 43, prins din 16 Oct. 1914. — A se răspunde la Red. „România Mare".

— Grigorie Ludu dela Arsenalul militar din Iaşi caută pe Nicolae T. Ludu, Iosif Ludu, Invătător, Dumitru A. Ludu, Alexe Balea, Gheorghe Balea, foşti toti la reg. 23 honv. şi Gavrilă Ludu, Nicolae Ghetie, foşti la reg. 31. Toti din Luţa, com. Făgăraş.

— Ioan Ciubean, cu adresa Ekaterinoslav gub. Marhontovka Kopi kontora bazabie caută pe fratele său Zaharia.

— Augustin Vârva din Posmoş, com. Cluj şi Ilie Bunea, Inv. în Bendorf, com. Sibiiu, acum cu adresa Charcov gub., Stantia Osnovae; D. Kontora 3 uceaska, caută pe Stefan Vârva şi Ioan Medea din Posmos, fost în reg. 22 de honv., şi Iosif Gavrea şi Ioan Nistor din Bendorf.

— Simion Lupaş, O. B. Don Trafic Makarov caută pe Marta Ion, Nicolai Lupaş, Dalea Isidor, Achim Toma, Axente Mărginean şi Iuliu Varsiar.

— Gh. Nieşcu, Don obl. Krendaksovka, Rudnic Carl, Iklad, voen. plen. No. 773, caută pe Corneliu Nieşcu prins în 1914, Todor Velin, Ioan şi Petru Perli, toti din reg. 33 Arad.

Ion Dorojan, Podolsk. gub. St. Derajnaia Rusnava Zah. Zav. caută pe fratele său Iosif reg. 2 honv., iar Gruia Miac dela acelas adresă caută pe fratele său Milna. (Cărti nu mai avem nici de-un fel.)

Oltean Stefan, Kiev, Bielaia Terkov, Ezerni Zah. Zav. caută pe fratele său Spiridon, fost în reg. 27 honv., prins în 1915.

— Andrei Babici, Chersonsk., St. Znamenka, Sladino-Znamenski Zah. Zov., cauta pe fratele sau Andrei.

— Dr. Simion Bota, Narantschat gub. Penza, cauta pe învatatorul din Iod Maram., Gr. Ciple şi pe Carl Kessler, cadet, ambii din reg. 85.

— Victor Bucşa, din Feldioara, com. Fagaraş, acum cu adresa Gub. Harkov, Volciansk, Puşkinski lazaret, cauta consateni şi prieteni.

— Ion Oancea caută pe fiul său Pavel Oancea din Valea Dăljuiui, com. Hunedoara, fost la reg. 64, prins în Polonia 1915. Adress Smolenski gub. Cin. Iarzevo. Fabrik Kludov.

— Ioan Morariu caută pe fratele său Octavian Morariu, din Sita-Buzăului, com. Treiscaune, fost la reg. 2 inf., prins în 1914 şi pe vărul său Nicolae Todor tot din Sita Buzăului, reg. 2 inf. prins în 1916. A se scrie pe adresa Smolenski gub. Iarzevo, Facrika Kludova.

„DEPESA"

apare zilnic tiparita cu litere latine. Abonamentul 5 ruble pe luna.

A se trimite inainte prin mandat postal pe adresa

Ziarul „DEPESA", Ekaterinscaia ul. 36, Odessa.